

Izhaja vsaki četrtek ob 8. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 kroni, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 kroni, za pol leta K 1.50. Za Neničijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo, Gorica Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vaclavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XVIII. letnik.

V Gorici, 24. novembra 1910.

47. številka.

„Novi Dom“.

V soboto predj. se je blagoslovil „Novi Dom“, krasna šolska stavba, ki stoji ob Senenskem trgu pred „Malim Domom“. Lepa, velika stavba, ki dela čast uže obstoječim našim šolskim stavbam „Šolskemu, S. Gregorčičevemu in Malemu Domu“. Srce polje rodoljubu veselja, ko opazuje, kako se množe naše šolske stavbe, ž njimi seveda tudi slovenski šolski naraščaj. — Ako se ozremo, kaj smo bili mestni Slovenci pred 12 leti, kake šolske sobe smo imeli in kak je bil obisk teh šol, nas obda skoro da neverjetno presenečenje, da se vprašamo: Kako smo mogli goriški Slovenci v desetletju tako napredovati na šolskem polju, sezidati štiri velike šolske stavbe in jih napolniti z našo mladežjo! Ostala Slovenija ne more beležiti takih uspehov. — Ponosno koraka slovensko šolsko društvo „Šolski Dom“ po poti napredka gorških Slovencev. Hvalimo nebo, da nam je naklonilo narodne može, ki po očetovski skrbi za slovensko šolstvo. Kaj bi bilo, ako bi teh ne bilo? — Postavljena je torej nova stavba, nov močan branik, ki bo kljuboval vsem sovražnim valovom, ki bodo butali v goriško slovenstvo. Slava možem, slava vrlim narodnim delavcem!

V soboto ob 9. uri je bila sv. maša na Travniku, katere se je udeležila vsa šolskodomska mladina. Po sv. maši se je podala v dolgi vrsti v „Novi Dom“.

V „Novem Domu“ se je ob 10. uri zbrala odlična gospoda, da prisostvuje blagoslovljenju te za razvoj gorških Slovencev velepomembne zgradbe. Med drugimi smo opazili gg.: Predsednika društva „Šolski Dom“ dr. A. Gregorčiča, drž. in dež. poslanca Fona, dež. poslanca in odbornika, prof. I. Berbuča, in dr. H. Stepančiča, šol. svetnika Št. Križniča, ravnatelja V. Bežeka, ces. svetnika Fr. Vodopivca, prof. dr. Fr. Kosa, dr. H. Zorna, A. Ipavca, M. Mastnaka, Koštijala, urad. študijske knjižnice dr. Bratino, nadalje vadnična učitelja: A. Tabaja, in Fr. Sivca; vladnega svetnika Fr. Lebana, pošt. nadoficijala Dietza. Potem so počastili s svojo navzočnostjo slavnost čč. oo. kapucini in sicer: p. gvardijan Lin, pater Oto, p. Marko in p. Gabriel.

„Novi Dom“ je blagoslovil veleč. mns. Pavletič, stolni dekan ob asistenci dveh čč. oo. kapucinov. Odlična gospoda je korakala iz sobe v sobo za veleč. obrednikom in si spostoma ogledovala notranjo uredbo zgradbe. Pod zemljo je krasna velika telovadnica, razsvetljena z električno razsvetljavo, v pritličju so tri šolske sobe, enako v I. in II. nadstropju. Razven tega so še male sobice za konference, knjižnico itd. Šolske sobe so lepe, svetle, moderno opremljene. Gospoda se je laskavo izražala o zgradbi.

V desni dvorani v pritličju je bila zbrana šolska mladina z učiteljskim zborom zavodov „Šol. Doma“, kjer se je vršilo obešenje sv. razspela, nakar so učenke višjih razredov pod vodstvom g. učitelja Koršiča zapele par pesmi jako ubrano.

Ko je bilo blagoslovljenje končano, se je podala odlična gospoda spodaj v telovadno dvorano, kjer je uže bila zbrana šolska mladina z učiteljskim zborom.

Potem ko so učenke zapele zahvalno pesem, je povzel besedo monsignor Pavletič ter z navdušenimi besedami slavil može, ki so omogočili slovenski deci to novo zgradbo, namenjeno pouku in izobrazbi. Veleč. g. govornik je med drugim povdarjal:

Blagoslovili smo ravnokar novo, lepo zgradbo, imenovano „Novi Dom“, zgrajeno ob 80. godu našega cesarja, namenjeno slovenski mladini. Ob tej priliki se moramo spominjati v prvi vrsti onega, pod čigar vladjo je tudi nam Slovincem omogočeno, da korakamo na polj prosvete in izobrazbe z drugimi narodi v državi. Ta zgradba naj bo, tebi, slovenska mladina, učilnica, v kateri bodeš črpala nauke za svetno in tudi dušno življenje. Učila se boš božjih nauk, vere, učila se ljubiti dom, svojo rodno zemljo, mili slovenski narod, in učila se boš zvestobe, udanosti in ljubezni do našega presvitlega cesarja. V tej zgradbi naj se ti blaži srce, vnema plemenitost in vzbuja ljubezen do vsega dobrega, da boš v poznejših letih res živel za vero, dom in cesarja!

Ne smem pa iti mimo moža, slavna gospoda, ki je omogočil zgradbo, ki z neutrudljivim delom pospešuje razvoj slovenskega šolstva v Gorici. Uže 30 let ga opazujemo, kako pridno dela na polju slovenskega šolstva. Ljubezen do tebe, slovenska mladina, ga žene na delo za tvoj blagor, da ohraniš svoj materni jezik, ba boš ljubila svoj rod. Vsi poznamo veleč. g. dr. Antona Gregorčiča, zaščitnika slovenske šolske mladine. Koliko je uže napravil za slovensko šolstvo v Gorici, svedočijo dejanja. Zato pa pozivam, da mu zakličemo navdušeni: Bog ga živi! (Zaoril je po telovadnici navdušeni trikratni „živio“.) Začel je s slovenskim šolskim vrtom v tuji hiši, za kar je moral plačevati visoko najemnino. Ko pa je videl, da se slovenska mladež množi in množi, je poskrbel, da se je otvoril prvi razred, potem drugi itd., dokler se ni pred 12. leti od tal vzdignil ponosni naš „Šolski Dom“. Kaj je potem dr. Gregorčič v družbi drugih naredil, je vsem znano. Naredil je toliko, da imamo goriški Slovenci poleg „Šolskega Doma“ še „Mali, S. Gregorčičev in sedaj še Novi Dom“. In polni so ti šolski zavodi slovenske mladine! Hvaležni moramo biti možu takega rodoljubnega dela!

Tebi mladina pa še posebej priporočam: Posnemaj v učenju, v pridnosti in v življenju sv. Antona, katerega

kip stoji v veži „Novega Doma“. Sv. Anton je bil redovniškega stanu, zgled pobožnosti, poštenosti in bogoljubnosti. A redovniki, čč. oo. kapucini, uče tebe, mladina verske resnice v zavodih „Šolskega Doma“.

Končam! Stavba „Novega Doma“ naj služi veri in pouku, slovenskemu narodu in njega prosveti. Iz njega naj se širi res prava izobrazba v ponos gorškemu slovenstvu. — Gosp. monsignorju so navzoči čestitali za lep govor.

Zatem so zapele učenke višjih razredov narodno pesem, nakar je povzel besedo šolski voditelj v „Malemu Domu“ g. Jos. Hrovatin.

Zahvalil se je v imenu učiteljskega zbora navzoči gospodi, da je počastila s svojim obiskom za gorške Slovence znamenit dogodek, ko se je blagoslovila četrta šolska stavba, imenovana „Novi Dom“.

Uže pred 30 leti — je rekel g. govornik — ko je laško valovanje venomer požiralo slovenski naraščaj, naše otroke in jih vzgajalo v laškem duhu, je premišljeval mož, nadahnen z živo ljubeznijo za teptano slovensko ljudstvo v Gorici, kako bi prišel vsaj deloma temu narodnemu propadu v okom. In res se mu je posrečil kmalu potem otvoriti v ulici Sv. Klare neznamen, mali otroški vrtec. Koliko skrbi, koliko dela, koliko šikan je bilo, predno se je le malo razširil vrtec v I. razred. A mož železne volje in vstrajnega dela ni obupal, ni odnehal. L. 1892. se je otvoril II. in III. razred. To leto se je začel boj za slovensko mestno šolo. Kakšen boj je bil ta, vemo mi, ki smo ga opazovali. Naš prvoboritelj dr. A. Gregorčič je tuhtal in tuhtal, kako bi preskrbel vedno se množeči slovenski mladini šol. Denarja ni bilo, šol pa je primanjkovalo. Kaj storiti! V družbi z drugimi rodoljubi je začel graditi veliki „Šolski Dom“, katerega je tudi srečno dogradil. Mislili smo, da bo ta dom zadostoval za desetletja. A temu ni bilo tako. V sredi največjega dela za zasebno šolstvo pa ni pozabil voditi boj za mestno slovensko šolo, dokler ga ni izbojeval.

A naši laški someščanje so nam odločili za šolo staro kosarno v Podturnu, v katero so spravljali bolne vojaške konje. Mislili so si: Damo vam jesti to, kar ne morete jesti. In v to šolo naj bi hodili naši otroci?

Ker je naš dr. Gregorčič videl, da so Lahi neizprosni in da nam nočejo dati šole v sredini mesta, in ker se je slovenski šolski naraščaj neznanško hitro množil, začel je misliti na novo šolsko poslopje v dolnjem delu mesta. Spet smo se popraševali: Odkod pa denar? Potreba velika, denarja pa ni! Pustili smo njegovi previdnosti in pridnosti. In glejte! L. 1906 je uže stal tu zadaj za nami „Mali Dom“, ki se je koj napolnil slovenske mladeži. Čudili

smo se! Kajpada! Mož prvoboritelj se je držal pregovora: „Z Bogom začni vsako delo, da bo dober uspeh imelo!“ In še kakšen uspeh je imelo njegovo delo!

A dr. Gregorčičeva skrb za napredek gorškega slovenstva ni še nehala. Ko se je komaj sprožilo vprašanje o premetitvi slovenskega moškega učiteljskega iz Kopra v Gorico, kjer so hirali naši dijaki s profesorji vred, uže smo videli dr. Gregorčiča, kako je pridno zidal tik „Šolskega Doma“ novo šolsko stavbo „S. Gregorčičev Dom“. „Čemu bo ta stavba“, smo se popraševali. Nihče ni vedel dati jasnega odgovora. Naš dr. Gregorčič pa je uže vedel, zakaj gradi šolsko stavbo. In glejte! Nekega lepega dne lanskega leta se je brez hrupa naselilo kar na tihem slovensko moško učiteljske v „S. Gregorčičev Dom“. Kako velike važnosti je ta pridobitev za gorške Slovence, menda ni treba posebej povdarjati.

Srce ljubitelja slovenske šolske dece pa ni še mirovalo. Poskrbeti je hotel tudi za višjo šolsko izobrazbo naše moške šolske mladine. Po njegovi inicijativi se je osnoval odbor rodoljubov, ki je imel nalogo, ustanoviti slovensko zasebno gimnazijo. Le-ta odbor je drezal in drezal, in da je drezal tudi mož, ki je duša slovenske šolstva, se ob sebi razume. In glejte! Danes imamo tudi prvi razred slovenske gimnazije.

Konečno stojimo danes v novi šolski zgradbi, krščeni na ime „Novi Dom“. Tudi ta stavba je sad dela našega dr. Antona Gregorčiča. Mladina bo napolnila te šolske sobe, kjer se bo učila. Prostori so namenjeni višješolski izobrazbi slovenske mladeži. Da se to zgodi, nam je porok ime našega prvoboritelja, ki živi in umrje zate, slovenska mladina.

V družbi rodoljubov in slovenske duhovščine, ki so vedno stali ob strani slovenskemu šolstvu je naš prvoboritelj dosegel krasne uspehe. Njemu ob strani je stal pri vseh zgradbah neumorno detujoči požrtvovalni cesarski svetnik Franc Vodopivec, ki, priden, kakor čebelica je povsod pri delu v procvit slovenskega šolstva.

Sklepam z zlatim pregovorom, ki pravi: „Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača“, katerega se je držal dr. Gregorčič. Z malim je začel, a dosegel veliko. Zato zakličimo mu prisrčni: Živio! — Razlegal se je po telovadnici krepak živio.

Potem se je zapela cesarska pesem, nakar je zadonela po telovadnici pesem „Hej Slovenci“, ki je končala z besedami: „Črna zemlja naj pogrezne tega, kdor odpade“.

Navdušenje je bilo veliko. Kmalu nato so se udeleženci razšli. Mi pa smo si še ogledali lepo pročelje, ki nosi visoko gori na strehi veliki, zlati napis:

„Novi Dom“, na sredi pročelja pa tudi zlati, manjši napis: „Ob 80. godu cesarja Franca Jožefa I.“

„Novi Dom“ naj stoji v ponos goriškemu slovenstvu!

Zborovanje slovenskega delavstva.

Ljudsko štetje. — Izjava udanosti sv. Očetu. — O draginji.

V nedeljo se je vršil v prostorih gostilne g. Gorjanca dobro obiskan delavski shod, ki ga je sklicalo „Slov. katol. delavsko društvo“ v Gorici. Govorili so predsednik Ivan Gorjup, dr. A. Pavlica in predsednik odbora za ljudsko štetje dr. Medvešek. Pred vsem se je natančno pojasnilo vprašanje glede ljudskega štetja. Ko se je ta zadeva končala, je bila sprejeta mej navdušenimi živio-klici resolucija, naj se tudi „Slovensko katol. delavsko društvo“ pridruži protestom iz celega katoliškega sveta proti žalitvam sv. Očeta v zadnjem času. Sprejet je bil naslednji protest, ki naj se odpošlje sv. Očetu:

„Slov. katoliško delavsko društvo“ v Gorici se pridružuje protestom celega katoliškega sveta proti nečuvanim žalitvam sv. Očeta v zadnjem času in izraža svojo nemajno zvestobo in udanost.“

Nadalje se je na tem shodu pojasnila tudi zadeva glede draginje. Prvi in poglaviti vzrok draginji je, ker se čedalje bolj zanemarija kmetijstvo, poljedelstvo, živinorejstvo itd. Ljudje zapuščajo kmetijstvo in se selijo v mesta, ker upajo boljših zaslužkov v tvornicah. Drugi vzrok so vedno večje plače in pokojnine uradnikov in drugih uslužbencev. Ako mora kmet, obrtnik, trgovec itd. vedno večje davke plačevati za pokritje plač, je naravno, da išče višjih dohodkov od svojih pridelkov in izdelkov. Tretji vzrok draginji so prekupci. Marsikatero blago gre skozi čvetero, petero in več rok. Naravno, da hočejo imeti vsi ti svoje dobičke in to podražuje vse. Četrty vzrok so bogati špekulantje z živino. Denarni mogotci imajo povsod svoje agente, ki kupujejo živino ter je le toliko in tedaj pošiljajo na živinske sejme, kadar jim kaže lep dobiček. Peti vzrok so karteli in trusti t. j. dogovori bogatih tvorničarjev, ki zalagajo se svojimi izdelki cele države. Radi teh dogovorov moramo na pr. Avstriji plačevati sladkor dražje, nego se avstrijski sladkor prodaja v daljnem Egiptu. Isto velja tudi glede železa. Sam poveljnik mornarice grof Montecuccoli je priznal v delegacijah, da plačuje naša država železo in jeklo za vojne ladje najmanj za 30 odstotkov dražje, nego bi dobili blago z Angleškega. Šesti vzrok draginji je naša avstro-ogerska pogodba. V tej pogodbi je določba, da se sme carina za uvoz živil (tudi mesa) znižati ali opustiti le v dogovoru z ogersko vlado. Znano pa je, da ravno Ogrji največ zalagajo Avstrijo z živino in z žitom. Zato ne dovoli, da bi se meje odprle za živino in za žito. Ta pogodba nas veže do l. 1917 in je sedanji poslanci ne morejo premeniti. To velja zlasti glede uvoza živine iz Srbije in Rumunije. Sedmi vzrok so veliki stroški, ki jih imamo za armado in mornarico, ki bi jih ne mogli kriti, ako bi odpadli dohodki od carine. Osmi vzrok je naša zaprta trgovina. Kmetje so po starem nosili obleko iz domačega platna in sukna. Danes se s tem ne zadovoljujejo, ampak kupujejo drage tovorniške izdelke. V tem oziru so zlasti ženske potratne. Tako se brez potrebe zametuje denar, ki bi ga lahko porabili za druge potrebne reči. Koliko denarja se dandanes potratno brez potrebe tudi po letoviščih, po veselnicah, krčmah, kavarnah itd. Gospoda hodi po letoviščih, tam vse

zapravi, ko pride pa domov, stiska svoje služabnike in delavce. Mnogo denarja se porabi dalje za tobak in za žganje, s katerima si zdravje kvarimo! Ljudstvo se mora spet naučiti varčnosti, ker drugače ne bo mogoče nikdar draginje odpraviti. Zadnji vzrok je nemarna in brezskrbna vlada, ki se za ljudstvo nič ne meni. V tem oziru je bila sprejeta sledeča resolucija:

„Pozivljemo naše poslance, da storijo potrebne korake, da se začne vlada resno baviti z vprašanjem, kako odpraviti draginjo, ki nevmiljeno tlači delavsko ljudstvo.“

S tem se je končal ta za goriške razmere v vseh ozirih zelo važni delavski shod.

V vse hiše katoliške liste!

Na zborovanju katoličanov dne 6. novembra na Dunaju se je med drugim močno povdarjal tisk, časopisje. Sledi odlomek govora:

„V dušnem boju je živa beseda veliko izdala, a še več tiska na beseda!“

Nikdar bi ne prišli naši nasprotniki do tolike moči, če ni bilo ravno gledé tiska pri nas marsikaj zanemarenega. V tem zmislu moramo pred vsem delati, da se zboljša, čedalje vtrdi in vsestransko razširi katoliški tisk, katol. časopisje. Le tako bomo zamogli vspešno zavračati napade sovražnika.

Mi živimo v času, ko je treba vse moči napeti, da si kot katoličani v naši katoliški Avstriji vzdržimo svoje pravice. V tem pomenu bo gotovo tudi krš. socialna stranka v poslanski zbornici, v deželni zborih raznih kronovin, kakor tudi v drugih društvenih zvezah, delala, — delati pa bo zamogla le tedaj z polnim vspehom, če ji bo ogromna katoliška četa zvesto pomagala!“

V boj torej proti framasonskim, judovskim, svobodomiselnim in liberalnim listom!

V francoski revoluciji je bilo ravno tako. Slabi, brezverski listi napadali so cerkev, vlado in vsako pravico, dražili so ljudstvo proti vsemu. Ljudstvo prišlo je ob vero, ko pa isto zgubi, je pripravno za vse. Groza je prebirati, kaj se je vse zgodilo. Ljudstvu ni bilo več nič sveto. Prvo odsekalo je glavo kralju, nato drugim.

Če Boga ni, če vere ni, končano je vse. Zastonj so vse lepe postave, vojaštvo, kanoni in vse puške. Vera ljudstvo vzdržuje in dela dobrega občinarja, vrlega državljana, hrabrega vojaka, zvestega uradnika in pokornega podložnika.

Proč s slabimi listi! Se nasprotniki toliko prizadevajo za pokvarjenje ljudstva, zakaj bi se mi ne prizadevali za zboljšanje ljudstva!? To je pravi namen izobrazbe, to je pravi napredek! Rešujmo ljudstvo in ne puščajmo, da se je zakoplje v svobodomiselnost, v brezverstvo in dovede slednjič do ustaje, do punta in prelivanja krvi, ter do bratovorstva! Verni katoličani na noge!

Politični pregled.

Državni zbor.

Danes se je zopet sešel državni zbor. Parlamentarni položaj je danes popolnoma nejasen.

Češko-nemška pogajanja so ostala brezvspešna, zaradi tega tlači češko-nemška mōra notranje-politični položaj.

Vlada barona Bienertha ne razpolaga slej kot prej z večino, ki bi zajamčila plodno delovanje državnega zbora. —

Pa tudi jugoslovanska državno-zborska delegacija se ne nabaja v

ugodnem položaju. Med obema jugoslovanskima strujama zeva danes velik prepad. Zahrbtne poteze nekaterih članov „Zveze južnih Slavena“ so v zadnjem času jako kompromitirale jugoslovansko narodno politiko.

To so najbolje dokazali dogodki v zadnjem delegacijskem zasedanju.

Zadnji čas bi bil, da se krene na drugo pot ter da pokaže jugoslovansko skupno, solidarno fronto napram skupnemu sovražniku.

In ravno zasedanje državnega zbora, ki se je danes pričelo, je največjega pomena, v političnem, narodnem in gospodarskem oziru.

Parlamentarni dogodki v tem zasedanju utegnejo postati odločilni za marsikaj, kar bo globoko segalo v življenje našega naroda.

Noben zaveznik ne bo pomagal Hrvatom in Slovencem v odločilnem hipu — če Hrvati in Slovenci sami kažejo tako usodno sliko, ki se je pojavila po krivdi nekaterih članov „Zveze južnih Slavena“ med zadnjim poletjem in ravnokar končanem zasedanjem delegacije.

Iz seje „Slovenskega kluba“.

Včeraj dopoldne je imel „Slovenski klub“ pod predsedstvom poslanca dr. Šusteršiča sejo, v kateri je klub pozdravil oba nanovo izvoljena poslance in klubu pristopivša člana dr. Verstovška in Jarca. Nato je poslanec dr. Šusteršič obširno referiral o političnem položaju. Debata o vseučiliškem vprašanju, odnosno o vprašanju italijanske pravne fakultete se ni vršila v tej seji ter bo v tozadavni taktiki padla odločitev šele v skupni seji jugoslovanskega vseučiliškega odseka.

Češki deželni zbor odgođen.

Češki deželni zbor je bil v torek odgođen.

Hrvatski sabor otvoren in odgođen.

V torek se je sešel novoizvoljeni hrvatski sabor. Ob 11. uri je otvoril sejo starostni predsednik dr. Erazem Barčić, prečitavši kraljev dekret, s katerim je bil sklican sabor.

Posl. Kumičić je obžaloval, da ni tudi Reka zastopana v saboru. Nato je vstopil v sabor ban Tomašić in je prečital kraljev reskript, v katerem je izražena nada, da bode sabor deloval in da se sestavi v ta namen potrebna večina.

Po prečitavanju tega reskripta je bil sabor odgođen.

Novo ojačenja italijanskih garnizij ob avstrijski meji.

Za prijateljske odnose je med Avstrijo in Italijo je jako značilno, da bo premeščen sedež četrtega armadnega zbora iz Genove v Padovo. S tem bodo posadke na avstrijski meji zopet znatno ojačene.

Italija proti Avstriji.

Italijanska vlada zahteva 200 milijonov lir za nove trdnjave ob meji. Od te vsote porabijo tri četrtine za utrdbe ob avstrijski meji.

Novi ruski zunanji minister.

Upravitelj zunanjega ministerstva Sassonov je imenovan za ruskega zunanjega ministra.

Revolucija v Mehiki.

V Mehiki je izbruhnila revolucija, ki se širi od dne do dne.

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“.

P. n. Ivan Orel, nabral na shodu „Slov. katol. delavskega društva“ v nedeljo dne 20. t. m. 10 K 45 v, dr. Andrej Pavlica, prof. bogoslovja 45 K, visokor. g. prof. Silverij pl. Baguer 20 K, Mohorjani v mestu Gorici 7 K 51 v, Ana Delkin, vdova v Gorici 1 K, neimenovan iz Sedla 1 K, dobrotnik iz Gorice

2 K, Josip Mavrič iz Medane 40 v, v nabiralniku: v gostilni g. Josipa Gorjanc 1 K 90 v

Bog poplačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vlado Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.!

Domače in razne vesti.

Upravništvo „Primorskega Lista“ priporoča cenjenim naročnikom, naj blagovole čimprej poravnati naročnino. V ta namen smo poslali vsem, ki so na dolgu, poštne položnice. Naj si šteje vsakdo v dolžnost, da podpira „Primorski List“ v težkem boju za zmago krščanskih načel. Ob enem ponavljamo nujno prošnjo, naj si vsakdo prizadeva širiti naš list.

Novi tržaški škof. Razni listi poročajo, da bode tržaškimi škofom imenovan, in sicer v najkrajšem času, stolni kanonik v Ljubljani dr. Karlin.

Židovski list „Il Piccolo“, ki se v svoji židovski nesramnosti drzne umešavati tudi v katoliške zadeve, čeravno se mi katoličani nikdar ne brigamo za židovske, ko se gre za imenovanje katoliškega rabina, se je v včerajšnji številki, priobčivši to vest, hudo zrepnil nad Dunajem in nad Rimom. Potolatil ga je pa vendar „Slovenski Narod“, ki piše o dr. Karlinu, da je nasprotnik staroslovenskega bogoslužja, da je ultramontanec in da bodo z njegovim imenovanjem oškodovane koristi Slovencev.

Seveda čuden katoliški škof bi moral biti tisti, skaterim bi bila zadovoljna židovski in iredentovski list „Piccolo“ in pa brezverski „Sl. Narod“.

Predsednik višega deželnega sodišča v Trstu stopi v pokoj. „Reichsposti“ poročajo, da stopi predsednik višega deželnega sodišča v Trstu, gosp. Avgust Jakopič, v najkrajšem času v pokoj. —

Kako sodijo sedaj gospodiči okolu „Soče“ o pravoslavju? — Znano je, kako se je „Soča“ svoj čas ogrevala za pravoslavje, katero je vsiljevala Ricmanjcem. Sedaj pa piše v št. 133 z dne 22. nov. o pravoslavju takole: Pravoslavni popi „zlorablajo Kristusa v svoje posvetne namene. Izključili so bili Tolstoja iz svete pravoslavne cerkve, ali on se ni približeval tej cerkvi, pač pa cerkev nekako njemu, ker so sveti pravoslavni veljaki videvali, kako globoko se ukoreninjajo Tolstojevi nauki v ljudstvo; sedaj ob smrti trepečejo, kakor da bi vedeli, kako krivico so mu delali... Izobčen je bil mož, ki je oznanjeval najčistejše kristjanstvo. Klerikalizem je pač povsod enak, naj bo pravoslaven, katol. ali židovski! Na izobčenje je Tolstoj odgovoril s spisom, ki je razširjen po vsi Rusiji. Nevolja na pravoslavno cerkev zaradi izobčenja Tolstoja je bila velikanska. Tolstoj se ni spravil s cerkvijo, zato cerkev ne dovoljuje maš in cerkvenega pogreba... Pravoslavni pismouki so popačili Kristusove nauke, ne ravnajo se po njih...“

Iz teh besed naj razvidi ricmanjsko ljudstvo, kaki zapeljivci so okolu „Soče“, „Edinosti“ itd.

Kako sodijo veliki Slovani okolu „Soče“ o Tolstoju. V številki 133 z dne 22. nov. t. l. beremo o Tolstoju te besede: „V tem velikem Slovianu je bivala velika slovanska duša“. Nekoliko naprej pa navaja „Soča“ besede Tolstoja nasproti g. dr. Bogomilu Vošnjaku: „Jaz ne vprašam nikogar, kake narodnosti je, meni je dovolj da je človek.“ Sedaj vemo, kdo so veliki Slovani....

(Dalje v prilogi.)

Protestni shod. V nedeljo popoldne se je vršil v veliki dvorani hotela „Union“ v Ljubljani protestni shod, katerega se je udeležilo nad 4000 oseb. Na tem shodu se je namreč protestiralo proti nečuvnim žaljivam frama-sona in žida Nathana, rimskega župana, naperjenim proti osebi sv. Očeta papeža ter proti katoliški cerkvi. Shoda se je udeležil tudi ljubljanski knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič. Na shod je prišlo več društev z zastavami, udeležili so se ga tudi vsi župani iz ljubljanske okolice.

Shod je odpravil državni poslanec Povše. Govoril je pa o predmetu državni poslanec dr. Šusteršič, ki je konec svojega govora predlagal, naj se odpošlje na sv. Očeta udanostna adresa, kateri predlog je bil od vseh navzočih z vihar- narnim navdušenjem vsprejet.

Poroka. — Včeraj se je poročil v župni cerkvi pri Sv. Luciji postiljon Jožef Žagar z Jerico Lapanje. Živio!

Svarilo pred sleparjem. — Te dni je bil v Gorici nekdo, ki se je izdajal za duhovnika iz družbe misijonarjev za Afriko, po imenu H. Nabiral je za mašne stipendije ter se izkazoval z raznimi listinami, med drugim tudi z dovoljenjem Kongregacije de propaganda fide. Ker se je prosilec zdel sumljiv, so na merodajnem mestu — še predno so prošnji ugodili — vprašali v Rim glede pravilnosti dokumentov. Iz Rima je došlo poročilo, da je pooblastilo kongregacije sleparsko in ponarejeno. Dotičnik hodi okrog s talarjem, ima naočnike, je brez brade, suhljat in srednje velikosti. Razume latinsko in si prisvaja naslov: Doctor juris canonici. Svarimo pred sleparjem!

Naše gospodinjice. — Nekdo nam piše: Gospod urednik! Hud, jako hud je na moje dopise ženski svet. Pa ne ves! Veste, katere ženske so na moja razkritja hude? Tiste, ki so prizadete! Jaz pa ne morem kaj, za to! Vsaka naj si vzame svoj del, pa bo dobro. Nič ne pomaga zabavljati, nič se jeziti! Pogledajte, moški pa so zadovoljni z mojimi dopisi in pravijo: Le „pograjfajte“ malo tudi ženske! Kaj naj bodo one vedno nedotakljive pri svojem delu? Le moških napake so se dosedaj „žehtale“ v javnosti in sicer politične, gospodarske in druge. O ženskih nedostatkih pa ni bilo ne duha ne sluha, in uboga moška para mora biti zadovoljna, kar mu njegova tu in tam ne prav snažna polovica počne. Torej nič zamere, dobre gospodinjice! Jaz ne učim slabo. Kar pa napišem, napišem za to, da bi se popobljšale. Saj tudi propovednik v cerkvi biča greh. Zakaj bi jaz ne tolkel po nesnagi v nekaterih hišah, za katero bi morale skrbeti gospodinjice! Ne prehude torej, sicer dobre, ubogljive, ponižne, neprepirljive, marljive gospodinjice: Nič se jeziti. Vsaka naj se vpraša: Ali gre meni to? Ako spozna, da je prizadeta, pa naj se popobljša in mir bo, kajti jeza škoduje, zlasti pa ženskemu svetu.

Pojdimo torej k našim malim, ljubljanim otrokom! Kaj je na svetu lepšega kakor to, da vidita oče in mati svoje ljubljeno dete, zdravo, živo, krepko in — snažno. Da, snažno! Toliko lepše, toliko bolj srčkano se zdi človeku snažno dete, snažen otrok. Mati, hišna gospodinja, ima spet tukaj skrb! Seveda se ne more zahtevati na kmetih — kakor sem uže enkrat povedal — to, kar pri mestni gospodi. Tu in tam pa bi se uže dalo kaj izboljšati tudi na kmetih. Napake, katere sem opazil na deželi v nekaterih hišah — pravim v nekaterih, da se me ne bo spet krivo razumelo — so te-le: Dete z mokro srajčico čeli dan, raztrgano, zamazano oblečko, dete, ki je jedlo iz krožnika z ročico, pljuvalo v skledico. Seveda se ne more od deteta zahtevati, da bo gledalo na snago. Ta skrb je materina kakor je nauči v mladih letih, tako bo nadeljevalo v poznejših.

Ako je mati snažna, potem je tudi kuhinja, spalnica snažna in tudi otroci, moški, ženske so snažni. Vse to je odvisno od gospodinjice.

Kaj naj rečem o snagi pri šolskih otrocih! „To je šele pravi križ“, poreko nekatere gospodinjice! Da, velik križ je, imeti na kmetih snažne šolske otroke! Ako pa je hišna gospodinja sama snažna, pravim, ni prav hudo imeti snažne šolske otroke, kajti snažna gospodinja jim ucepi s svojim vzgledom v glavo snago. Ako to ne izda, pa naj se jih strahuje! (To je v protislovju z modernim vzgojslovjem, ko se še celo pri živali priporoča vzgojo s potrpežljivostjo — „z lepa“. Pri otroci bi bilo bolj na mestu, da se njihovi vzgojitelji intenzivno pečajo z njimi ter jih s primerami, s poukom, prigovarjanjem in ne s palico spravijo na pot razločevanja dobrega od slabega. Op. ur.)

Nič ne škodi, ako se s šibo otepe malo prahu z otrokove obleke! Se nauči snage! Kako lepo se sliši od sosede: „Vidiš, kako umazane otroke ima Katra! Kakoršna je sama, taki so otroci! V hiši vse narobe, na dvorišču enako, otroci imajo blato na glavi, „špeh“ na rokavu, luknjo na kolenu, „vrzota“ kuka od zadaj, obraz, roke, noge, vrat, ušesa pa imajo take, da bi lahko rasla pšenica na njih“. In ona se še zveni ne za to! Hvala Bogu, da takih ni mnogo.

Končam za danes! Vroče polagam na srce našim gospodinjicam snago doma v kuhinji, v spalnici, pri otrocih, sploh povsod. Snaga je pol življenja. Snažnega človeka vsakdo rad vidi. V snažno hišo vsakdo rad vstopi in izreče pohvalne besede o gospodinjici. Ali ni to lepo, ko se sliši: „V tej in tej hiši je snažno! Ni čuda, da je snažno, ko se suče po hiši pridna, snažna gospodinja, ki s svojo snažnostjo in pridnostjo drži tri hišne vogale pokoncu!“ Kjer so snažne gospodinjice, tam so snažni tudi moški, otroci, sploh cela družina!

Gospodinjice, zavedajte se svoje važne naloge v hiši.

Aviatik Rusjan in pa njegov zagrebški tovariš Merčep, ki je financiral njegov aeroplan, sta sklenila, da se spomladi udeležita zrakoplovne tekme Dunaj-Berolin. V to svrhu zgradita nov manjši aeroplan, za katerega izdelata motor neka avstrijska tvrdka, kar je pogoj za vsakega udeleženca pri navedeni tekmi.

Gradež pod vodo. — Minoli teden in sicer v petek in soboto je visoka plima tako narasla, da je poplavila celo mesto Gradež. Voda je preplavila ceste in morje je udrlo v pritličje hiš. Obrežna pot, ki vodi k pokopališču, je v daljavi 200 m porušena. Hiše ob obrežju so bile v veliki nevarnosti. V poštnem uradu je voda stala 1½ m visoko. Telefonske in telegrafične aparate so morali prenesti v I. nadstropje. Škode je mnogo, a človeške žrtve ni nobene.

† **Grof Lev Nikolajevič Tolstoj.** V nedeljo zjutraj ob 6 uri 5 minut je umrl veliki ruski pisatelj grof Lev Nikolajevič Tolstoj. Tolstoj je bil rojen dne 9. septembra l. 1828 v Jasni Poljani, vasi oddaljeni 15 vrst od Tule, mesta v istoimenski guberniji. Bil je potomec bogate plemenitaške roduvine. Stariši so mu umrli zgodaj, zato je vžival prvo vzgojo pri raznih sorodnikih. Leta 1843 je dovršil srednje šole in se vpisal na kazansko vseučilišče na filološko fakulteto, a kmalu se je premislil in se posvetil pravu. A že leta 1847 se je Tolstoj vrnil na svojo posestvo v Jasno Poljano in kmalu na to zopet v Petrograd. Vedel pravzaprav sam ni, kaj bi počel. Leta 1851 je vstopil v vojske in se takoj na to podal v Kavkaz. Tu je pričelo njegovo literarno delovanje. Njegova dela so prestavljena v vseh jezikih in ni skoro človeka, da

ne bi bil čital kako njegovo delo. Tolstoj je bil ekskomuniciran iz pravoslavne cerkve ter se do konca svojih dni ni sprijaznil z njo. Od pravoslavne cerkvene oblasti je sedaj odvisno, ali se bodo za njim čitale maše-zadušnice ali ne. Njegovo truplo se je v torek položilo k večnemu počitku.

Prepovedano plakatiranje svobodomiselnega shoda. — Praški svobodomisleci so nameravali prirediti shod, na katerem bi slavili rimskega župana Nathana ter protestirali proti dunajskemu podžupanu dr. Porzerju. Policija pa ni dovolila plakatirati shoda, pač pa je sklicateljce povabila za torek v urad.

Učenec skočil skozi okno. Na neki mestni šoli na Dunaju je zaprl učitelj učenca za nekaj časa v šoli. Zdi se pa, da je potem na učenca pozabil in da se ni tudi šolski sluga zmenil zanj. Na večer, ko je postalo temno in je učenec zastonj čakal, da bi mu kdo odprl, skočil je skozi okno tretjega nadstropja na dvorišče, kjer so ga našli šele drugi dan v krvi ležečega in na pol mrtvega. Prenesli so ga v bolnišnico, kjer se nahaja v nevarnem stanju in bo težko okreval. Uvedla se je proti krivcem stroga preiskava.

Mestne novice.

Osebnost. V petek je prispel v Gorico novi ravnatelj goriške gimnazije dr. J. Tomišek.

Smrtna kosa. — Dvorni svetnik v pokoju, g. Leopold Budau je v torek ob 9. uri zj. umrl. Pogreb je bil danes ob 2. uri pop.

Poročil se je g. I. Kačič, ravnatelj podružnice „Ljubljanske kreditne banke“ v Gorici z g.čno Marico Benčdekovo iz Planine.

Odbor društva „Skalnica“ bo imel v nedeljo dne 27. t. m. ob 4. in pol pop. v društvenih prostorih sejo, katere naj bi se prav gotovo udeležile vse p. n. odbornice, ker je predmet, ki se bo obravnaval, zelo važen.

Predsedništvo.

Na novi kapucinski cerkvi v Gorici so v soboto 19. t. m. zaplapolale zastave v znamenje, da je končano zidovje s streho. Seveda bo še precej časa treba, predno se bo v njej opravljala redna služba božja. Upanje je, — če nam ljubi Bog dà le količkaj ugodnega vremena — da bo Aleluja prihodnjega leta 1911 že odmevala po dokaj prostorni novi cerkvi. — Priporočamo se še nadalje vsem dobrotnikom in sploh vsem vernim katoličanom za blagohotno podporo, — zahvaljujoči se obenem za preteklost. (Sicer o tem kaj več pozneje.) Vse k večji časti božji!

Prijet tat. — V pond. je prišla tukajšnja policija nekega človeka, klatečega se po ulicah brez vsakih sredstev. Rekel je, da se imenuje Weis. Kasneje se je pa dognalo, da se imenuje ta čovek France Pinter, katerega zasleduje tržaška policija, ker je izvršil v Trstu več tatvin in goljufij.

Prijet begun iz ljubljanske posilne delavnice. Te dni je aretirala tukajšnja policija zaradi potepuštva nekega človeka, ki se je izdajal za Josipa Primožiča. Pri sodni obravnavi, pri kateri je bil obsojen na 7 dni zopora, se je dognalo, da dočelnik se ne imenuje Josip Primožič, marveč France Tomsič, doma iz Kotiča v Litijem okraju. Dognalo se je pa tudi, da je 18. oktobra t. l. pobegnil iz ljubljanske posilne delavnice. Po prestani kazni ga bodo seveda poslali tja, od koder je ubežal.

Izpred porotnega sodišča V pond. se je vršila prva kazenska obravnava pred tukajšnjo porotnim sodiščem. Na zatožni klopi sta sedela 20 letni Erik Warzynek iz Ratbora v Šleziji in 15 letni Maksimilijan Zeidl iz Rude v Šleziji. Tožena sta bila zaradi poskusa

ropa. Dne 31. avgusta sta prišla na stanovanje I. K. Bassi, oskrbnika tvrdke Cumin v Trziču, pri kateri sta bila zapostlena. Ker ni bilo Bassija doma, zahtevala sta od njegove soproge, naj jima da na račun plače nekaj denarja. Ker jima ni ta hotela vstreči, jo je prvoimenovani prijel za vrat, jo vrgel na tla ter ji začel mašiti z roko usta, da ne bi kričala, z očitnim namenom, da bi se poiskal na stanovanju denar, katerega bi si obtoženca prisvojila. Ker se je pa gospe Bassi posrečilo osvoboditi se napadalca in je nato začela vpiti na pomoč, sta obtoženca zbežala in sta bila še-le 3. septembra v Trstu aretirana.

Obravnava je dognala, da je bil Warzynek že štirikrat zaradi goljufij in tatvine kaznovan, drugi pa še nikdar. Vsled izreka porotnikov je bil Warzynek obsojen na 4 letno ječo, Zeidl pa oproščen. Državno pravdnništvo je vložilo proti ti razsodbi pritožbo ničnosti.

V torek je sedel na zatožni klopi 49 letni Miha Kovačič iz Sv. Lucije. Obtožen je bil zaradi nenravnega dejanja. Obsojen je bil na 14 mesečno težko ječo.

Včeraj se je vršila porotna obravnava proti 27 letnemu Avgustu in 29 letnemu Remigiju Tonini. Obtožena sta bila zločina ropa. Prvi je bil obsojen na 1 letno težko ječo, drugi pa oproščen.

Iz goriške okolice.

g Nagla smrt. V pond. predpoludne je prišel v Rubije okoli 70 let stari mož iz Vileša v Furlaniji ponujat koruzo v mlin. Ko se je vračal na rubijsko železniško postajo, ga je ob vznožju postaje zadela kap in ostal je na licu mesta mrtev. Delavci, ki so delali v bližnjem vinogradu, so to zapazili ter pritekli k njemu. A bil je uže mrtev. Prenesli so ga kmalu nato na pokopališče v Gabrijah. Ime mrtveca ni še znano.

g Kojsko. — Dne 3. nov. t. l. umrl je tukaj v vseh krogih znani „šior Carlo“, p. d. profesor; in tega ni nijeden sporočil kakemu časniku. Včakar je pokojni celih 83 let. K temu je brez dvoma pripomoglo njegovo redno življenje. Življenje pokojnikovo je bilo res delavnik. Bil je cerkovnik, več let organist, cerkveni ključar, mnogo let poštar, 30 let občinski tajnik kojščanski, več let tajnik št. ferjanski in v Plaveh, zapriseženi cennilec, predsednik kr. š. s., posestnik. Obložen je bil zelo z delom, a vse opravljal je natančno do visoke starosti.

Bil je pobožni, uzoren oče in skrben gospodar; skrbel je za vzgojo svojih otrok in je vse dobro preskrbel. Bil je pa tudi vzgleden katoličan in svojega krščanskega mišljenja ni nikoli skrival. Občeval je mnogo z brezverno inteligenco, a njenega mišljenja se ni nalezl, kar se navadno godi. Veselil ga je vsak napredek katoliške stranke in stal je vedno v vrsti klerikalne stranke. Pri vsakem društvu je rad pomagal. Bil je mož miroljuben in nikdar ni bilo slišati, da bi se s kom sprl. Najbolje se je počutil v svoji družini, za katero je delal in živel. Vedel je, da so njegovi dnevi šteti; zato se je lepo pripravljal na smrt. Mir njegovi duši! —

Naši vrli Orli se pridno vadijo; vseh jih je do zdaj okoli 40. Kolikor bolj bodo sokoli in sokolici nagajali, zmirljali in čakali, toliko bolj se bo njih število množilo. Jeli so se že posluževati za svojo junaško delo teme in kamenja. Čudno, da so ti ljudje povsod enaki! Orlom pa kličemo: Neustrašeno naprej!

V Št. Ferjanu imeli so pretečeni teden sv. misijon; vodili so ga gg. Izaristi iz Ljubljane. Udeležba je bila obilna. Velikosten je bil sklep misijona v nedeljo. Toliko ljudstva je št. Ferjan

teško kedaj videl. Bog blagoslovi delo gorečih misijonarjev!

Vodnjaki se v Brdih na več k a t h vrtajo, in sicer: v Šmartnem, Gonjačah in v Kojškem. Slabo vreme silno nadleguje in podira delo, posebno v Kojškem.

Vina smo letos pridelali veliko manj kot lani; a to je izvrstno. Kar se je manj pridelalo, bo cena nadomestila. Najnižja cena je zdaj 52 K hektol.

Iz ajdovskega okraja.

a Sv. Križ. Minulo nedeljo smo imeli „veliko čast“, imeli v svoji sredi dve politični „kapaciteti“, znanega kraškega Lojzeta in po „Trgovsko-obrtni“ in „Mizarski zadrugi“ še bolj znanega A. Gabrščka. Kaj jih je prignalo v Sv. Križ, ne vemo; mogoče sta zavohala nove volitve — le v trgih...? Najbrže, da bo tako! Kajpak, Lojze, sedaj še slučajno državni poslanec, mora držati frak nizdol politiku A. Gabrščku. Saj gre tudi Lojze „galop“ proti koncu svoje politične slave. — Na shodu sicer nisem bil, a sodim, da ni bilo Bog ve kaj, ker Sv. Križ je kazal ta dan vsakdanje lice. Sicer so pravili, da je bila Ferjančičeva soba, kjer se je vršil shod, polna A kdor pozna to „dvorano“, ve, da ne gre notri več kakor parkrat po 10 mož. To je bilo vse. Da ne bo A. Gabršček na shodu hvalil naših poslancev, je bilo znano. Sicer pa smo Križani te vere, da kar grajajo liberalci, je gotovo dobro, kar hvalijo, pa slabo. Saj smo videli, kako so liberalci hvalili „Mizarsko zadrugo“ in „Trgovsko-obrtno zadrugo“, a sedaj vidimo, kako so imeli ljudi za norca. Spomijamo se tudi, kako so liberalci zagovarjali znane kraške trtjone, a sedaj se boje stopiti pred sodišče, stvar zavlakujejo. Nemirna vest jih grize. Če hoče biti liberalcev prej konec, naj le hodita Lojze in Gabršček na shode.

a Lokavec. — V Gorenjah je umrla minuli teden vrla gospodinja Leopolda Čermej po kratki bolezn v starosti 34 let. Zapušča žalostnemu soprogju pet malih otrok, od katerih ima najmlajši komaj en mesec. Res žalostno! Spoštovani družini iskreno sožalje!

a Brje. Brejski dopisnik „Soče“ in „Primorca“ je ves iz sebe od veselja, ker so bili brejski „drotarji“ oproščeni. Čujte! sam gospod sodnik iz Ajdovščine jih je oprostil. Čudno, da ne trdi, da jih je on oprostil, potem bi bile njegove zasluge na Brjah še bolj poštete.

Glede kradenja grozdja naj svobodomiselnina duša le molči. Dobro bi pač storil, ako bi posvaril svoje pristaje, kajti v njihovih vrstah bi jih našel več, ki so kaj takega počenjali.

Glede kaplanove bere sem mu pojasnil vso zadevo, pa pravi, da mu to nič mar ni in niti zmeni se ne za to, da je „Soči“ o ti zadevi neresnico poročal. „Sočin“ dopisnik trdi, da je spisal prošnjo, katero smo uložili na knezonadškofijski ordinarijat, ranjki Brtoš, dočim je omenjeno prošnjo v resnici spisal živi svobodomiselnin brejski Brtoš. Med ranjkim Bertošem in živim svobodomiselnim Bertošem, je pa razlika, da je bil r. Bertoš vedno bos, dočim je živi svobodomiselnin Brtoš vedno obut. Ranjki Brtoš ni širil brezverskih časnikov, kar dela živi brejski Brtoš z veliko gorečnostjo. Glavna razlika med ranjkim in

našim svobodomiselnim Brtošem pa je, da ranjki ni nikdar trdil, da je potomec kake živali, naš brejski pa trdi in razlaga, da je postal iz opice.

Kar se tiče pa obdelovanja, zveplanja in skropljenja trt, o čemur govori dopisnik v svojem dopisu, sme se smelo trditi, da je on v tem pogledu najzanikernejši v celi občini, vsaj ga tudi nikdo ne posnema. Pisec teh vrstic pa je bil prav v tem pogledu že večkrat odlikovan in sicer od gospodov, ki se na to nekoliko bolj razumejo nego pa brejski svobodomiselnin opičji potomec.

Iz kobariškega okraja.

kd Obšolske volitve na Libušnjem so se tako skončale, da so zmagali pristaši S. L. S. v vseh treh razredih. Bog živi zavedne volilce!

Iz cerkljanskega okraja.

c Otalež. Dne 27. t. m. po blagoslovu bo imelo naše društvo in telovadni odsek „Orel“ svoj redni občni zbor. S tem združeno bo tudi velezanimivo predavanje s skioptičnimi slikami. Govornika pošlje K. S. Z. iz Gorice. Ker bo predmet predavanja velezanimiv in velikanskega pomena za krajevne razmere in potrebe, se nadeja najobitnejše vsestranske vdeležbe o d b o r.

Iz korminskega okraja.

kr Smrtna kosa. Danes zjutraj je umrl v Medani občespoštovani veleposesnik g. France Toroš v visoki starosti 83 let. Pogreb jutri ob 4. uri pop. Preostalim naše sožalje!

kr Novo društvo in Orel na Gorškem. — V Medani pri Korminu v zapadnih Brdih so ustanovili novo društvo z Orlom. Na shodu je bilo 250 ljudi. Govorili so: domači g. kurat Kurinčič in drugi.

Iz koperskega okraja.

Ričmanje. — Uže v septembru, ko je bil imenovan za upravitelja preč. g. J. Zega, se je opazil v Ričmanjih celi preobrat. Priljubljeni gospod si je pridobil simpatije vseh Ričmanjev in koj so začeli hoditi k njemu možje in ga naprosili, naj poskrbi, da versko zanemarjena mladina dobi potrebne nauke v krščanskih rešnjicah.

Osem let niso Ričmanjci slišali božje besede, osem let ni bilo nobenega krsta po obredih katoliške cerkve, osem let ni bil pokopan noben mrlič po cerkvenih obredih, enako se ni cerkveno poročil noben par. 20-letni mladeniči niso bili še pri sv. obhajilu, 8-letni otroci niso bili še krščeni. Vse zanemarjeno. Konečno so zapeljani Ričmanjci sami spoznali, da tako ne more dalje.

Seveda je preč. g. upravitelj ugodil želji Ričmanjev in obdržal je krščanski nauk za mladeniče in dekleta ter jih pripravil za prejem zakramenta sv. birme in sv. obhajila. 7-letne otroke pa za prejem sv. krsta. — Enako so začeli prihajati po vaškem županu Brdonu poročeni pari, da se cerkveno poroče potem, ko so uže več let skupaj živeli in imeli tudi družino. Zanimivo je bilo gledati, ko sta prišla mož

„MLADI GOZDAR“

izviren roman, spisal
Soški Črnošolec,
se dobi v „Narodni Tiskarni“.
Cena broš. 1 K.

in žena k poroki, njuni otroci pa k sv. krstu.

Nestrpno so pa Ričmanjci pričakovali, ko jih obišče naš prevzvišeni knezonadškof (ker v Trstu nimajo škofa) ter bo delil zakrament sv. birme, kar se je zgodilo minulo nedeljo.

Skrbno so se pripravljali za ta dan. Pridne roke so delale več dni. Postavljali so slavoloke (tri), kinčali občino, veliko cerkev, postavljali ob cesti s kolodvora do cerkve bore itd. Vse je bilo veselo.

Minulo nedeljo ob 9 $\frac{1}{2}$ uri se je pripeljal naš prevzvišeni knezonadškof dr. Frančišek Borgia Sedej v Ričmanje. Na postaji ga je čakala velika množica ljudstva. Prvi je pozdravil prevzvišenega knezonadškofa upravitelj preč. g. J. Zega v prisrčnih besedah in se zahvalil, da je prišel med več let izgubljene Ričmanjce, nakar je Prevzvišeni odgovoril, da se je jako rad odzval vabilu Ričmanjev. Deklica s šopkom cvetic je v verzih pozdravila Prevzvišenega, nakar je pozdravil v imenu Ričmanjev Prevzvišenega prejšnji župan g. Brdon v jako lepih besedah. Prevzvišeni se je prisrčno zahvalil, nakar se je uredil veličansten sprevod v župnišče. Iz župnišča pa se je kmalu potem uredila procesija v cerkev.

Prevzvišeni knezonadškof je imel v natlačeni cerkvi lep govor o katoliški cerkvi in veri kot edino pravi, nakar je bila sv. maša, med katero je prav izborna pel slovenske pesmi ričmanjski pevski zbor, katerega je na orgljah spremljal domači g. učitelj.

Po sv. maši je delil Prevzvišeni zakrament sv. birme. Vseh birmancev je bilo 200; nekateri so bili stari 19 do 20 let. Nijeden ni manjkal. Več birmancev je prejelo ta dan tudi sv. krst. Pred škofovo sv. mašo je bilo 12 krstov. Prejšnjo nedeljo pa je bilo prvo sv. obhajilo, katerega je prejelo do 100 otrok, mladeničev in deklet.

Nedeljska slavnost se je izvršila v najlepšem redu. Veselje splošno. Naj omenimo tudi, da je bilo navzoče pri delitvi sv. birme mnogo čč. duhovščine.

Med pritrvovanjem zvonov in streljanjem se je lepa slavnost končala.

V župnišče se je prišel kasneje poklonit Prevzvišenemu še dolinski župan g. Pangerc, pod čigar oskrbo spadajo Ričmanje.

Ko je popoldne Prevzvišeni zapustil Ričmanje, ga je velika množica z zastavami spremlila do postaje.

Ta dan je bilo v Ričmanjih gotovo nad 3000 ljudi.

Versko življenje v Ričmanjih je sedaj uzorno. Nasprotstva so utihnila, medsebojna ljubezen se je vrnila. Ljudstvo ima rado sedanjega preč. g. upravitelja. Udeležuje se sv. maš. kršč. nauka itd. Le to še pravijo Ričmanjci, da bodo delali na to, da dosežejo staro slovensko mašo.

Tako torej se je prišlo z dobro voljo in s spoznanjem zmote v okom čudnim ričmanjskim razmeram, na katere so liberalci računali. Zidali so na Ričmanjce zlate gradove, ki so se jim pa namah porušili.

Za kratek čas.

Konjska kupčija. Nekdo je hotel kupiti konja. Ko vpraša gospodarja, koliko je star, je ta odgovoril, da samo deset let. Kar pristopi tudi žena gospodarja ter hvali konja, konečno pa reče: „Naš konj ni bil nikdar bolan, čeravno ga imamo že dva set let pri hiši.“ Seveda je gledal kupec, da jo odkuri.

Gospodar v svoji hiši. Nek mož je prišel po kroku šele zjutraj domov. To pa njegovi ženi ni bilo všeč. Vzela je palico ter moža dobro naklestila. Potem ga je še pod mizo potisnila. Sosed pride v hišo ter začuden vpraša pod mizo sedečega moža: „Kaj pa ti delaš pod mizo?“ — „Kaj tebi mar“, odgovori mož, „jaz sem gospodar v svoji hiši ter sedim, kjer hočem!“

Na izvoznem trgu.

Biblična razstava
od g. Dietze
odprta vsaki dan
od jutra do 9. ure
zvečer
v kateri se vidi v
Oberammergauskem
slogu

trpljenje Izveličarjevo od rojstva pa do smrti.

Kipi so voščeni in v naravni velikosti.
Vstopnina: Odrasli 30 v, otroci 20 v.

Oznanilo.

Podpisani pekovski mojster priporočam slavnemu občinstvu, zlasti cenjenim gostilničarjem svojo **PEKARNO**. Prodajam izvrsten kruh in razno drugo pecivo. Postrežba je točna in poštena, da se ne bojim tekmovalcev.

Valerij Simčič,

pekovski mojster
p. Dobrovo v Brdih.

Anton Potatzky

naslednik JOSIP TERPIN.

v Gorici, na sredi Raštela hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nirnberskega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za pisarne, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine za krojače in čevljarje.

Svetinjice, rožni venci mašne knjžice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krojačarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

MANUFAKTURNA TRGOVINA
TEOD. HRIBAR PREJ „KROJAŠKA ZADRUGA“
V GORICI.

Podružnica „Ljubljanske kreditne banke“ V GORICI

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
 — Vloge na knjižice obrestuje po 4½%, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavnica K 5.000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 450.000. —

PODRUŽNICE: Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

Opozarjamo

na novo vrsto valjanih „Pekateč“, enako doma delanim za juho in prikuho. Vdobivajo se le v rumenih ovojih po ½ kg v najfinjših kakovostih s napišom in sliko:

»Štiri rumenjaki«
 »Osem rumenjakov«.

lastnik prve in največje slovenske svečarne
 v Gorici, ulica sv. Antona 7.
 Priporoča preč. duhovščini, cerkv. oskrbništvom, p. n. slavnemu občinstvu čebelno-voščene sveče, zvitke, kadilo, med itd. 60 (18-9)

Gamaše raznovrstne, izdeluje se tudi po miri.
Galoše prave ruske, se popravljajo.
Usnje podplati ter čevljarске potrebšćine.
Vrvarsko raznovrstno blago.
 I. Drufovka — Gorica
 Gosposka ulica 3. (Nasproti Montu.)
 Ustanovljena tvrdka leta 1866.

Wilhelm Hagenbeckov

največji zverinjak dresiranih divjih živali na svetu.

Telefon št. 201 **GORICA** na starem pokopališču.

Danes v četrtek, 24. novembra xx ob 8. uri zvečer xx velika otvoritvena predstava.

Peter Gruden & Comp.

Komisijsko & agencijsko podjetje

Stolni trg št. 9. GORICA Piazza Duomo št. 9.

Uljudno naznanjam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, da zastopam sledeće tvrdke:

- Zastopstvo in zaloga moke J. Bončar, Domžale
- „ „ „ umetnega ledu V. Taner, Gorica
- „ „ „ testenin „Pekateč“ Žnidaršič & Valenčič, Il. Bistrica
- „ „ „ jedilnega olja F. & G. Miacola, Trst
- „ „ „ raznih likerjev Franjo Pokory, Zagreb
- „ „ „ zavarovalne zadruga „CROAZIA“ proti požaru, Zagreb in razna druga zastopstva.

Priporočam se cenj. rojakoma in znancem za obilen obisk z obljubo, da se bodem z največjo vnemo potrudil za točno in solidno postrežbo

Z odličnim spoštovanjem udani Peter Gruden & Comp.

Lekarna Cristofolletti v Gorici na Travniku.

Trskino (stokflevo) jetrno olje. Posebno sredstvo proti psalmu boleznim in splošni telesni slabosti. Izvrna steklenica tega olja na ravnomere barve po K 1-40, bele barve K 2.

Trskino železnato jetrno olje. Raba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nervozni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jodecem.

S tem oljem se ozdravijo v kratkem času s gotovostjo vse kostne boleznim, žlezni otroki, golše, malokrvnost itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norveške, preliče se vedno v mojem kem. laboratorju predno se napolnijo steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim č. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofolletti jeva pijača iz kine in železa.

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskalnim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

JESEN = 1910-1911 = ZIMA

Velikanska izber zadnjih novosti za moške in ženske obleke

Ivančič & Kurinčič

Gorica — Gosposka ulica št. 11 — Gorica.

Edino domače slovensko podjetje z modnim in oblačilnim blagom kakor tudi vseh potrebšćin za šivilje in krojače.

Novi dohodi volnenega angleškega blaga za moške obleke. — Najfinejše bele in barvane srajce, spodnje hlače, naramnice, ovratnice, ovratniki, zapestnice itd. itd.

Vsakovrstno žensko perilo kakor: srajce, spodnje hlače, spodnja krila, predpasniki itd. itd.

Velika izber volne, žime, perja in sploh vsega, kar spada k posteljni opravi.

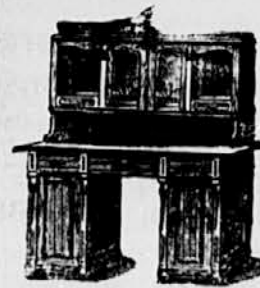
Perilo velika izber raznega platna in kotenine za namizno in posteljno opravo.

Največja izber drobnih predmetov, kakor: vezenin, čipk, trakov, rokovic, nogovic, svilenih šerp in okraskov za obleke, kakor tudi žametov in svile za okrašenje oblek. Najnovejši in najlepši vzorci svil za bluže. Ogromna izbira volnenih in bombažastih maj za zimo. Vsakdo naj zahteva vzorce, katere dobi proti vrnitvi, poštnine prosto in zastoj na dom.

Odlikovana mizarska delavnica s strojevim obratom

ANT. ČERNIGOJ

Gorica Tržaška ul. št. 18.

Zaloga pohištva iz lastne delavnice. Izdeluje cerkvena dela, spovednice, klopi, okvirje, klečalnice itd. Vsakovrstna dela za stavbe.

Martin Šuligoj urar

Gorica, ul. Barriera 43,

pri državnem kolodvoru, ima v zalogi švicarske žepne in stenske ure, šivalne stroje vsakovrstnih sistemov dvokolesa »Puch« , »Steier-waffner« , zastopnik tovarne orkestrijonov in gramo-

fonov. Vse pod večletno garancijo. Priporoča se slavnemu občinstvu.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
 registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebšćin in pri prodaji kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici, TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

VINO

kalno, motno ali zavrelo popravi. Kdo, pové iz prijaznosti upravnništvo lista, Semeniška ulica št. 16, II. nadstropje. Mali vzorec je s seboj prinesiti.

Peter Cotič,

čevljarski mojster, Gorica, Raštelj 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z dežele se po pošti razpošiljajo. Cene zmerne. Edino zastopstvo najboljšega čistila za črevlje in usnje.

Podpisani priporočam veleč. duhovščini in p. n. slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo izvrstno

krojaško delavnico

Izvršujem točno in pošteno po najnovejših vzorcih.

Josip Smet,

krojač
nasproti „Šolskega Doma“,
GORICA (Križna ulica.)

Svoji k svojim! — Svoji k svojim!
Staroznana narodna trdka:

Anton Iv. Pečenko

Zaloga vina, piva, kisa in žganja.

— **GORICA, ulica Jos. Verdi 26,** —

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; potem s pilsenskim pivom „PRAZDROJ“ iz sloveče češke „Mešičanske pivovarne“ v sodčkih po 1/11, 1/21, 1/4 in 1/8 hl in v steklenicah po 1/2 l; z domačim pristnim tropinovem 1. vrste lastnega pridelka, ter belim in črnim vinskim kisom.

Sodčki piva po 1/8 hl t. j. 12 1/2 l so posebno pripravni za kak veseli domači dogodek, kakor: poroka, godovanje, krsti, t. d., ker sega lahko postaviti na mizo in nastavi.

Naročeno dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrške države franco goriška postaja. Cene zmerne.

Josip Culot v Gorici

trgovina z drobnjavo, naložnimi izdelki in s semeni za zelenjavo

v **Raštelju št. 2—25.**

Zaloga: raspele iz kovine in niklja, rožni venci, podobice, kipi svetnikov iz porcelana, rokavice iz volne in sukna, čevlji in šlape, seme za zelenjavo, moške in ženske nogovice, mošnjički in kovčegi, pipe, ustniki in cevi, zaloga drobnjave in kramarije na drobno in debelo.

Naznanilo.

„Centralna posojilnica registrovana zadruga z omejeno zavezo“ v Gorici naznanja, da bode obstojala pričeni s 1. januarjem 1909 hranilne vloge po 4 1/2% (štiri in pol od sto)

Posojila se bodejo dajala članom:

- a) na vknjižbo po 5 1/4% (pet in en četrt od sto);
- b) „menico oziroma poroštvo po 6% (šest od sto.)

Posojila na mesečna odplačevanja ostanejo nespremenjena tako, da se plačuje od vsacih 100 kron 2 kroni na mesec.

GORICA, 4. novembra 1908.

ODBOR.

Karmeljski premog

se je tukaj v tem kratkem času najbolje vpeljal, ker je popolnoma jednake kakovosti kakor vsaki drugi premog in posebno še ker ima danes

— najnižjo ceno! —

Karmeljski premog se prodaja v koseih, naravnost prikladnih za

štedilnike in peči, je opran — torej brez prahu, — ne vsebuje kamenja in ne daje sploh nikake zgube. —

— Cenjena naročila za ta —

konkurenčni premog, katerega ponudimo — danes še po —

||| kron 2.80 per 100 kg. |||

sprejema naša

trgovina s špecerijskim blagom in delikatesami

v Gorici, Tekališče Jos. Verdi št. 32

ter se priporočamo z odličnim spoštovanjem

A. & F. ANDERWALD.

Naročila za nas sprejema tudi

tvrdka **Konjedic & Zajec,** trgovina z železnino Via Giosuè Carducci št. 2

„ **Ravnikar Franc,** manufakturna trgovina Via Rastello št. 16

„ **Dekleva Josip,** trgovina s šivalnimi stroji Via Municipio 1

„ **Blanchi Carlo,** špecerijska trgovina Via St. Antonio št. 10

„ **Pecile Pietro,** „ Via Luigia št. 12

„ **Farfoglia G.,** „ Piazza Nicolò Tommaseo 1

„ **Krebelj Peter,** trgovec Via Cappuccini št. 1

„ **L. Jug,** trgovec Solkan

gospa **Ana Spacapan,** posestnica Riva Corno št. 8.

Odlukovana pekarija

in sladčičarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu

(v lastni hiši)

izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,

v GORICI

Gosposka ulica št. 25

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svoje veliko trgovino raznega jedilnega in kolonijalnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

Priporočajte med seboj

trgovino

J. Medved

Gorica

Corso Verdi 38.

Postrežba strogo solidna.

VIKTOR TOFFOLI

GORICA

Velika zaloga oljkinega olja iz najugodnejših krajev

Jedilno olje po 1.04 K liter

Jedilno fino	K 1.04	Marsiglia . . .	K 1.28
Istrsko	„ 1.12	Bombay	1.20
Corfu	„ 1.20	Bari	1.40
Puglie	„ 1.20	Lucca	1.60
Jesih vinski		najfinjše . . .	2—
		Milo in luči.	

Priporočam čč. duhovščini in cerkvenim oskrbnistvom.

Edina zaloga oljkinega olja v Gorici, via Teatro 16 in via Seminario 10. Telefon 176.

1910 jesenska in zimska sezija v Raštelju, Gorica.

Novodošlo jesensko in zimsko blago je letos izvanredno lepo sortirano — v vseh blagovnih vrstah kakor: Bachend (forštajn), Zybneli, Zefir, Volna itd. itd. pri

Franc Ravnikar=ju v Gorici, Raštelj 16.

V zalogi so raznovrstne odeje, šivane ter volnene; posebno se pa odlikuje oddelek za opremo novoporočencev; platno, zima, šifoni, posteljne garniture, gradel, brisalke, prti, in drugovrstno belo perilno blago se dobi v

največji izberi v mojem oddelku za opremo novoporočencev.

Priporočam se posebno g. ženinom in nevestam ter tudi drugemu cenj. občinstvu s spoštovanjem

FRANC RAVNIKAR, edini slov. trgovec z manufakturnim blagom v RAŠTELJU št. 16, GORICA, v lastni hiši.